

Field : Sport Sciences

Type : Research Article

Received: 09.06.2017 - *Corrected*: 29.10.2017 - *Accepted*: 04.11.2017

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Kadın Sporcuların Spora Katılım Motivasyonlarının Bazı Değişkenlere Göre Araştırılması

İlimdar YALÇIN¹, Mine TURĞUT², Atalay GACAR³, Fehmi ÇALIK¹

¹Sakarya Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, TÜRKİYE

²Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bartın, TÜRKİYE

³Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ, TÜRKİYE

E-Posta: ilimdaryalcin@gmail.com

Öz

Bu araştırma; sağlıklı, sosyal ve kültürel alanda çağdaş bir toplum yaratmada kadınların spor yapmasının öneminden yola çıkarak, beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören kadın sporcuların spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma grubunu, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 136 kadın sporcu oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Gill ve ark. (1983) tarafından geliştirilen, Çelebi (1991) tarafından Türkçe'ye çevrilen ve Oyar ve ark. (2001) tarafından 11-17 yaş grubu öğrencileri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Spora Katılım Güdüsü Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma için elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarılıp daha sonra SPSS 22 paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırmada hata payı düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır. Çalışmanın cronbach alpha sayısı ise 0,73 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak; araştırmaya katılan kadın sporcuların aylık gelir değişkeni ile spora katılım motivasyonu alt boyutlarından olan başarı ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p=0,03$). Aylık gelir yükseldikçe başarı düzeyinin de arttığı gözlenmiştir. Aynı zamanda sporcuların yaş değişkeni ile başarı ($p=0,00$) ve takım ruhu (0,01) alt boyutu arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Yaş yükseldikçe başarı ve takım ruhu düzeyinin de orantılı bir şekilde arttığı tespit edilmiştir. Spor kategorisi değişkenine bakıldığında, yarışma alt boyutu ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p=0,00$). Bireysel sporcuların takım sporcularına göre yarışma alt boyutu düzeyinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sporcu, Kadın, Spora Katılım, Motivasyon

Investigation of Sport Participation Motivation of Female Sportsmen Who Study at School of Physical Education and Sports According to Some Variables

Abstract

This research was conducted in order to examine the motivations of female athletes participating in physical education and sports college according to some variables, in order to create a contemporary society in a healthy, social and cultural environment. The research group formed 136 women athletes who study at Bartın University in School of Physical Education and Sports. In the study, "Sport Participation Motivation Scale" was used which is developed by Gill et al. (1983), translated into Turkish by Çelebi (1991) and examined the validity and reliability of the 11-17 age group students by Oyar et al. (2001). The data which was obtained for the study was first transferred to the computer and then analyzed by using the SPSS 22 program packet. The margin of error in the study was taken as $p < 0.05$. The Cronbach's alpha value of the study was found as 0,73. As a result; a statistically significant difference was found between the monthly income variable and the achievement of the sport participation motivation sub-dimensions of the female athletes who participated in the research ($p=0,03$). It was observed that the level of success increased when the monthly income increased. At the same time, a statistically significant difference was also found between the age variable of the athletes achievement ($p=0.00$) and the team spirit ($p=0,01$) subscale. As the age increases, the level of achievement and team spirit increases proportionally. When looking at the sport category variable, there was a statistically significant difference between the competition sub-dimension ($p=0.00$). It was found that individual athletes have higher level of competition sub-dimension than team athletes.

Keywords: Athlete, Woman, Participation in Sports, Motivation

Giriş

Son yıllarda spor psikolojisi alanında, kadınları spora katılmaya yönlendiren temel nedenlerin araştırılması çalışmaların esas noktasını oluşturmuştur. Spora yönlendirme, bir bireyin rekabet düzeyinin kazanmaya yönelmesinin ve hedefe yönelmesinin birleşiminden oluşur (Gill & Deeter, 1988). Spora katılım bireylere kendi performanslarını değerlendirme, yeteneklerini gösterme ve bireysel hedeflerini değerlendirme fırsatı sunar (Duda & Hall, 2001). Sporcular bu faktörleri gerçekleştirmek istediği zaman bazı psikolojik durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sporunun fiziksel yeterliliğinin yanında psikolojik yeterliliğin de başarının gerçekleştirmesinde önemli rolü vardır. Psikolojik etkenlerden en önemlisi de kişinin motivasyonudur.

Motive teriminin türkçe karşılığı güdü veya harekete geçirici olarak tanımlanmaktadır (Soyer, 2010). Başka bir tanımla motivasyon, insanların belirli bir hedefe ulaşmak için kendi istekleri ile davranmaları şeklinde tanımlanmaktadır. (Genç, 2004). Motivasyonun temelindeki güdü, harekete geçirici olarak tanımlanan motiv kavramı, harekete geçirici, hareketi sürdürücü, olumlu yöne yönlendirici üç ana özelliğe sahip bir güçtür (Eren, 2004).

Günümüzün modern ve hızlı yaşam koşullarında sporsuz hayat sağlıklı hayat ile eşdeğer olarak değerlendirilmektedir. Yaşam standartlarının yükselmesi, bireylerin boş zamanlarının artması, tüm dünyada spora olan ilginin ve katılımın artmasına katkı sağlamıştır. Spor çok sayıda insanı aynı anda bir araya getirebilen büyük bir güce sahip olmuştur. Bu özelliği ile sosyal yaşam üzerinde büyük bir etki oluşturarak, popüler bir kavram haline gelmiştir (Altunbaş, 2007). Toplumsal cinsiyet kavramı sporun toplumsal analiziyle ilgili yapılan çalışmalarda yer alması gereken toplumsal/kültürel/tarihsel bir kavramdır ve spor ortamındaki iktidar ilişkilerini anlayabilmek için, spor da toplumsal cinsiyete dayalı bir kültürel pratik olarak incelenmelidir (Hall, 1988).

Toplumsal cinsiyet oldukça farklı yaklaşımları veya açımları içeren bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet farklılığı, tarih boyunca sportif faaliyetler aracılığıyla da inşa edilmiş, özellikle mücadeleye dayanan faaliyetler erkeğin kontrolünde olmuştur (Sage,1997). 1960'lı yılların sonuna kadar, sporun veya oyunların erkek çocukların sosyalleşmesi ve erkeklik inşası için önemli bir araç olduğu düşüncesi geniş bir oranda kabul görmekte iken, 70'lerden itibaren bu düşünceye olan eleştirilerin arttığı görülmektedir (Collins, 2013).

Kadınlar daha çok kendini geliştirme ve sanatsal aktivitelerle ilgilenirken genç erkekler kendi başarı düzeylerini arttıran ve sosyal statülerini geliştiren rekabetçi aktivitelerle yönelmektedirler (Mota & Esculcas, 2002). Öğrenciler üzerine yapılan bir çalışmada da kadın öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla boş zaman faaliyetlerine yönelik daha olumlu bir tutum benimsedikleri belirlenmiştir (Akyüz ve Türkmen, 2016).

Günümüzde son zamanlarda spor ortamında erkekler kadar olmazsa da kadınların da aktif olarak spora katılım gösterdikleri görülmektedir. Spora katılımı yönlendirmede gerek ailevi gerekse çevresel durumlar önemli bir etken olmaktadır. Aynı zamanda spora yönlendikten sonra bu sporculara spor fakültelerinde okuma güdüsü ortaya çıkmaktadır. Bu bilgiler kapsamında bu çalışmada, beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören kadın sporcuların spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Bu bölümde; Araştırmanın grubu, protokol, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 136 gönüllü kadın sporcu oluşturmaktadır.

Protokol

Araştırma konusu dâhilinde özelliklerin belirlenmesi için gerekli olan kişisel bilgi formu araştırmacı oluşturuldu ve araştırmaya uygun "Spora Katılım Motivasyonu" envanteri ilgili bilgi verildi. Anketlerin doğru bilgilerle ve sağlıklı bir şekilde doldurulmasının çalışma bitiminde bizleri doğru sonuca ulaştıracağı anlatıldı. Uygulama esnasında herhangi bir problemle karşılaşılma. Anketlerin doldurulması için sporculara yeterli zaman tanındı ve anketler en geç 25 dakika içerisinde sporcular tarafından teslim edildi.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, veri toplama aracı olarak Gill ve ark. (1983) tarafından geliştirilen, Çelebi (1991) tarafından Türkçe'ye çevrilen ve Oyar ve ark. (2001) tarafından 11-17 yaş grubu öğrencileri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan "Spora Katılım Güdüsü Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek 8 alt boyuttan (Beceri gelişimi, (3 madde), Takım Üyeliği/Ruhu (4 madde), Eğlence (4 madde), Arkadaşlık (3 madde), Başarı/Statü (5 madde), Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama (5 madde), Yarışma (3 madde), Hareket/Aktif Olma) (3 madde) oluşmaktadır. Katılım nedenleri 3'lü likert tipi ölçekte "1 (Çok önemli)", "2 (Az önemli)" ve "3 (Hiç Önemli Değil)" şeklinde değerlendirilmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi için SPSS 22 paket programından faydalanılmış ve değişkenlerin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılımını sağlamak için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlendirilerek kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda araştırma verileri parametrik olduğu tespit edilmiştir. Bundan dolayı t testi ve varyans analizi (Anova) testinden yararlanılmıştır. Anlamlı farklılık çıkan sonuçlarda ise farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey test sonuçlarından faydalanılmıştır. Çalışmada hata düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır. Çalışmada cronbach alpha sayısı 0,73 olarak bulunmuştur.

Bulgular

Bu bölümde, çalışmanın değişkenlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Araştırmamıza katılan kadın öğrencilerin özlük niteliklerine göre dağılımlarını gösteren bulgular incelenip yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Aylık Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Spora Katılım Motivasyonu Alt Boyutlarına İlişkin İstatistiksel Dağılım Değerleri

	Aylık Gelir Düzeyi	N	\bar{X}	Ss	F	p	Tukey
Başarı	^A 1.000 TL'den az	26	6.23	1.17	2.91	0.03	A-D
	^B 1.001-2.000 TL	53	6.67	1.05			
	^C 2.001-3.000 TL	27	6.77	1.67			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	7.30	1.68			
	Toplam	136	6.75	1.39			
Fiziksel Uygunluk	^A 1.000 TL'den az	26	6.88	1.42	1.93	0.12	-
	^B 1.001-2.000 TL	53	6.39	1.27			
	^C 2.001-3.000 TL	27	6.74	1.28			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	7.06	1.25			
	Toplam	136	6.70	1.31			
Takım Ruhu	^A 1.000 TL'den az	26	5.19	1.26	0.71	0.54	-
	^B 1.001-2.000 TL	53	5.62	1.33			
	^C 2.001-3.000 TL	27	5.48	1.45			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	5.33	1.24			
	Toplam	136	5.44	1.32			
Arkadaş	^A 1.000 TL'den az	26	4.07	0.89	0.91	0.43	-
	^B 1.001-2.000 TL	53	4.16	1.03			
	^C 2.001-3.000 TL	27	4.51	1.34			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	4.40	1.37			
	Toplam	136	4.27	1.15			
Eğlence	^A 1.000 TL'den az	26	5.34	1.12	1.19	0.31	-
	^B 1.001-2.000 TL	53	5.24	1.07			
	^C 2.001-3.000 TL	27	5.48	1.50			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	5.76	1.33			
	Toplam	136	5.42	1.23			
Yarışma	^A 1.000 TL'den az	26	3.92	0.89	1.13	0.33	-
	^B 1.001-2.000 TL	53	4.09	1.02			
	^C 2.001-3.000 TL	27	4.14	0.81			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	4.40	1.16			
	Toplam	136	4.13	0.99			
Beceri Gelişimi	^A 1.000 TL'den az	26	3.57	0.70	0.84	0.47	-
	^B 1.001-2.000 TL	53	3.75	0.75			
	^C 2.001-3.000 TL	27	3.48	0.70			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	3.70	0.95			
	Toplam	136	3.65	0.78			
Hareket	^A 1.000 TL'den az	26	4.00	0.93	0.79	0.50	-
	^B 1.001-2.000 TL	53	3.67	0.95			
	^C 2.001-3.000 TL	27	3.70	1.03			
	^D 3.001 TL ve üstü	30	3.86	0.89			
	Toplam	136	3.78	0.95			

Tablo 1'de araştırmaya katılan kadın öğrencilerin spora katılım motivasyonu alt boyutları ile aylık gelir düzeyi değişkeni incelendiğinde, başarı alt boyutunda aylık geliri 1.000 TL'den az olanlar ile aylık geliri 3.001 TL ve üstünde olanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Diğer alt boyutlarda herhangi bir istatistiksel farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 2. Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Spora Katılım Motivasyonu Alt Boyutlarına İlişkin İstatistiksel Dağılım Değerleri

	Yaş	N	\bar{X}	Ss	F	p	Tukey
Başarı	^A 18-20 yaş	45	6.40	1.35	4.48	0.00	D-A,B
	^B 21-23 yaş	33	6.48	1.20			
	^C 24-26 yaş	36	6.91	1.29			
	^D 27 yaş ve üstü	22	7.59	1.59			
	Toplam	136	6.75	1.39			
Fiziksel Uygunluk	^A 18-20 yaş	45	6.44	1.35	1.98	0.11	-
	^B 21-23 yaş	33	6.54	0.90			
	^C 24-26 yaş	36	6.88	1.23			
	^D 27 yaş ve üstü	22	7.18	1.73			
	Toplam	136	6.70	1.31			
Takım Ruhu	^A 18-20 yaş	45	5.02	1.25	3.78	0.01	A-D
	^B 21-23 yaş	33	5.39	1.19			
	^C 24-26 yaş	36	5.63	1.31			
	^D 27 yaş ve üstü	22	6.09	1.41			
	Toplam	136	5.44	1.32			
Arkadaş	^A 18-20 yaş	45	4.37	1.19	1.01	0.39	-
	^B 21-23 yaş	33	3.96	1.04			
	^C 24-26 yaş	36	4.33	1.17			
	^D 27 yaş ve üstü	22	4.40	1.22			
	Toplam	136	4.27	1.15			
Eğlence	^A 18-20 yaş	45	5.20	1.17	0.88	0.45	-
	^B 21-23 yaş	33	5.51	1.14			
	^C 24-26 yaş	36	5.47	1.29			
	^D 27 yaş ve üstü	22	5.68	1.39			
	Toplam	136	5.42	1.23			
Yarışma	^A 18-20 yaş	45	3.95	0.87	0.96	0.41	-
	^B 21-23 yaş	33	4.15	1.14			
	^C 24-26 yaş	36	4.22	0.95			
	^D 27 yaş ve üstü	22	3.36	1.04			
	Toplam	136	4.13	0.99			
Beceri Gelişimi	^A 18-20 yaş	45	3.55	0.75	0.59	0.62	-
	^B 21-23 yaş	33	3.69	0.88			
	^C 24-26 yaş	36	3.63	0.76			
	^D 27 yaş ve üstü	22	3.81	0.73			
	Toplam	136	3.65	0.78			
Hareket	^A 18-20 yaş	45	3.77	0.99	0.60	0.61	-
	^B 21-23 yaş	33	3.96	1.01			
	^C 24-26 yaş	36	3.69	0.88			
	^D 27 yaş ve üstü	22	3.68	0.89			
	Toplam	136	3.78	0.95			

Tablo 2’de araştırmaya katılan kadın öğrencilerin spora katılım motivasyonu alt boyutları ile yaş değişkeni incelendiğinde, başarı alt boyutunda 27 yaş ve üstünde olanlar ile 18-20 ve 21-23 yaş arasında olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$). Takım ruhu alt boyutunda ise 18-20 yaş arasında olan öğrenciler ile 27 yaş ve üstünden olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu

gözlenmiştir ($p < 0.05$). Diğer alt boyutlarda herhangi bir istatistiksel farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 3. Öğrencilerin Spor Kategorisi Değişkenine Göre Spora Katılım Motivasyonu Alt Boyutlarına İlişkin İstatistiksel Dağılım Değerleri

	Spor Kategorisi	N	\bar{x}	Ss	t	p
Başarı	Bireysel Sporlar	59	6.76	1.33	-0.09	0.92
	Takım Sporları	77	6.74	1.45		
Fiziksel Uygunluk	Bireysel Sporlar	59	6.62	1.27	0.60	0.54
	Takım Sporları	77	6.76	1.35		
Takım Ruhu	Bireysel Sporlar	59	5.49	1.26	-0.33	0.74
	Takım Sporları	77	5.41	1.37		
Arkadaş	Bireysel Sporlar	59	4.35	1.26	-0.73	0.46
	Takım Sporları	77	4.20	1.06		
Eğlence	Bireysel Sporlar	59	5.42	1.20	0.02	0.98
	Takım Sporları	77	5.42	1.27		
Yarışma	Bireysel Sporlar	59	4.44	1.08	-3.18	0.00
	Takım Sporları	77	3.90	0.86		
Beceri Gelişimi	Bireysel Sporlar	59	3.72	0.86	-0.97	0.33
	Takım Sporları	77	3.59	0.71		
Hareket	Bireysel Sporlar	59	3.66	0.90	1.35	0.17
	Takım Sporları	77	3.88	0.98		

Tablo 3'te araştırmaya katılan kadın öğrencilerin spora katılım motivasyonu alt boyutları ile spor kategorisi değişkeni incelendiğinde, yarışma alt boyutunda bireysel sporcular ile takım sporcuları arasında bireysel sporcular lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Diğer alt boyutlarda herhangi bir istatistiksel farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, araştırmaya katılan Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören kadın sporcuların spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenlere göre farklılaşma gösterip göstermediği ile ilgili bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Sporcuların aylık gelir durumu değişkeni ile spora katılım motivasyonu alt boyutları arasındaki sonuçlar incelendiğinde; başarı alt boyutunda aylık geliri 1.000 TL'den az olanlar ile aylık geliri 3.001 TL ve üstünde olanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Aylık gelir durumu arttıkça başarı alt boyutu düzeyinin de arttığı gözlenmiştir. Bu da maddiyatın başarı durumunu doğrudan etkilediği söylenebilir. Farklı çalışmalar incelendiğinde, Artut (2016) tarafından sualtı hokeyi sporcularının spora katılım motivasyonlarının belirlenmesine yönelik yapılan yüksek lisans tez çalışmasında, araştırmaya katılan sporcuların beceri gelişimi ile aylık gelir değişkeni arasında istatistiksel

olarak farklılık olduğu ancak başarı alt boyutu arasında herhangi bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç çalışmamızın sonucuna benzerlik göstermemektedir.

Sporcuların yaş değişkeni ile spora katılım motivasyonu alt boyutları arasındaki sonuçlar incelendiğinde; başarı alt boyutunda 27 yaş ve üstünde olanlar ile 18-20 ve 21-23 yaş arasında olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$). Yaş yükseldikçe başarı alt boyutu düzeyinin de arttığı gözlenmiştir. Bu durum da başarı ve yaş arasında bir etkileşimin olduğunu ortaya koyabilir. Takım ruhu alt boyutunda ise 18-20 yaş arasında olan öğrenciler ile 27 yaş ve üstünden olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir ($p < 0.05$). Yaş yükseldikçe takım ruhu düzeyinin orantılı bir şekilde arttığı tespit edilmiştir. Takım ruhunun yaş ile doğrudan bir bağlantısı olduğu söylenebilir. Farklı çalışmalar incelendiğinde, Şirin (2008) tarafından futbolcu kızların spora katılım motivasyonlarının belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada, yaş değişkeni ile başarı ve takım ruhu alt boyutu arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Bu sonuç da çalışmamızın sonucuna benzerlik göstermemektedir.

Sporcuların spor kategorisi değişkeni ile spora katılım motivasyonu alt boyutları arasındaki sonuçlar incelendiğinde; yarışma alt boyutunda bireysel sporcular ile takım sporcuları arasında bireysel sporcular lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Farklı çalışmalara bakıldığında, Erdoğan ve ark (2014) tarafından farklı branşlarda okul takımlarında yer alan ortaöğretim öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarının incelemeye yönelik yapılan bir çalışmada, başarı, arkadaş ve eğlence alt boyutu ile spor kategorisi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunurken yarışma değişkeni arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuç da çalışmamızın sonucu ile örtüşmemektedir.

Sonuç olarak; araştırmaya katılan kadın sporcuların aylık durumları ile başarı alt boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aylık gelir düzeyi arttıkça başarı düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir. Yaş değişkeni ile başarı ve takım ruhu alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir. Yaş arttıkça hem başarı düzeyi hem de takım ruhu düzeyinin orantılı bir şekilde arttığı bulunmuştur. Spor kategorisi değişkende bireysel sporlarla uğraşan sporcuların yarışma düzeyi takım sporu yapan sporculara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Durak (1993); Öztürk (1997); Gürvardar (2011); Tekin ve Filiz (2008) ise motivasyon kaybı açısından erkek bireylerin kadınlara oranla daha fazla orana sahip olduğu, bunun da ülkemizde yoğun çalışma yükü ve zorlu hayat şartlarına kadınlara oranla daha fazla maruz kalan erkeklerin bu olumsuz etkiyi azaltmak amacıyla katılmış olduğu sportif rekreasyon aktivitelerinin yeterli olmadığı sonucunu şeklinde yorumlamışlardır.

Bu konuda yapılmış birçok çalışmada sosyal/eğlence ihtiyacı sebebiyle bireyleri rekreatif spora katılımındaki en önemli gerekçe olduğunu ele alınmaktadır. Erkeklerin, kadınlara göre bu gerekçe ile rekreatif spora katılımı erkeklerin sosyal dünyalarında kadınlara göre daha yalnız oldukları ve bu ihtiyacı da bu şekilde giderdikleri söylenebilir (Koivula 1999; Weinberg ve Gould 2007; Bora ve Cengiz 2016).

“Yaş” değişkeninin YEMM alt boyutları üzerinde etkisinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. (Tablo 2). Tercih edilen rekreatif etkinlikler incelendiğinde yaş arttıkça bireylerin etkinliklere olan katılma düzeylerinin de değiştiği görülmektedir. Özellikle gençler daha çok güce dayalı ve aktif katılımı gerektiren etkinlikleri tercih ederken, ileri yaştaki bireyler ise daha çok pasif katılımlı etkinlikleri tercih etmektedirler (Aslan ve Aslan Cansever, 2012). Alanyazın incelendiğinde, yapılan çalışmalarda yaş değişkeninin serbest zaman katılımı üzerinde

belirleyici olduğu ortaya konmuştur (Howar, 1992; Emir, 2015). Barber ve diğeri (1999) genç bireylerin rekreasyonel etkinliklere yönelik “eğlence, yeni beceriler öğrenme, heyecan” gibi beklentilerle diğeri yaş gruplarına göre daha yüksek katılım gösterdiklerini sonucuna ulaşmışlardır.

“Günlük Etkinlik Süresi” değışkeninin YEMM alt boyutları üzerinde etkisinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 3). Serbest zamanlarını sportif amaçlı olarak yerine getiren bireylerin bu tür etkinliklere daha fazla katılmak istedikleri görülmektedir (Wiley ve diğeri, 2000; Yetim, 2014; Brey ve Lehto, 2007). Fiziksel rekreasyonel etkinliklerde geçirilen sürenin artmasıyla birlikte bireylerin etkinliğe ilişkin tecrübelerinin artacağı, bunun da etkinlikten elde edilen zevki artıracığı, bu nedenle uzun süreli etkinliğe katılma arzusu gösteren bireylerin yeni başlayanlara göre daha yüksek düzeyde katılım sergileyeceğı (Taniguchi ve Shupe 2014) ve bu durumda daha yüksek bir motive kaynağı oluşturacağı şeklinde yorumlanabilir.

Farklı değışkenlere göre serbest zaman motivasyon düzeylerinde ortaya çıkan farklılıkların ortaya konulmaya çalışıldığı bu çalışmanın temel kısıtlılığı sınırlı bir katılımcı grubu ile yapılmış olmasıdır. Ancak çalışmanın bu kapsamda yapılan ilk araştırmalar arasında olması ve ileride daha fazla katılımcı sayısı ile yapılacak çalışmalara yol gösterebileceğı düşüncesi güçlü yönünü sergilemektedir. Ayrıca, bu yönde yapılacak çalışmaların rekreasyon literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz H., Türkmen M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Falliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*, Vol 4, Special Issue, 340-357
- Artut, V. (2016). Avrupa'daki Sualtı Hokeyi Sporcularının Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi. Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Collins, T. (2013). *Sport in Capitalist Society: A ShortHistory*. Routledge, Abingdon, Oxon.
- Çelebi, M. (1993). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fiziksel Aktivite Kulüplerinde Bulunan Lider Tipleri. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Duda, J.L. & Hall, H.K. (2001). Achievement goal theory in sport: Recent extensions and future directions. In R. N. Singer, H. A. Hausenblas, & C. M. Janelle (Eds). *Handbook of Research in Sport Psychology*, 2nd Ed., 417-434, New York: John Wiley & Sons. Inc.,
- Erdoğan, M. Şirin, E.F., İnce, A. & Öçalan, M. (2014). A Study into the Sports Participation Motivation of the Secondary School-Students in School Teams in Different Types of Sports. *Niğde University Journal of Physical Education And Sport Sciences* Vol 8, No 1, s.157-166.
- Eren, E. (2004). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. Genişletilmiş 8. Bası, Beta Basım Yayım, İstanbul, 369 CAN, s.250.
- Genç, N. (2004). *Yönetim ve Organizasyon, Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Gill D.L., Gross J.B. & Huddleston, S. (1983). Participation Motivation In Young Sports. *International Journal of Sport Psychology*, 1-14,
- Gill, D.L., Deeter, T.E. (1988). Development of the sport orientation questionnaire. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 59(3), pp.191-202,
- Hall, M.A. (1988). The discourse of gender and sport: From femininity to feminism. *Sociology of Sport Journal*, 5, 330-340
- Mota, J., Esculcas, C. (2002). Leisure-time physical activity behavior: structured and unstructured choices according to sex, age, and level of physical activity. *International Journal of Behavioral Medicine*, 9(2) pp. 111-122.
- Oyar, Z.B., Aşçı H.F., Çelebi M. & Mülazımoğlu Ö. (2001). Spora Katılım Güdüsü Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), s.21-23.
- Sage, G.H. (1997). Sociocultural Aspects of Human Movement: The Heritage of Modernism, the Need for a Post modernism. In: *Critical Post modernism in Human Movement, Physical Education, and Sport* (Ed.: JM Fernandez-Balboa). State University of New York Press, Albany.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M. & Tetik, B. (2010). Sporculardaki Başarı Motivasyonu İle Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, cilt.7, sayı.1: 225-239.
- Şirin, E.F. (2008). Futbolcu Kızların (12-15 Yaş) Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VI (1), s.1-7.